

Overzicht Beheerpakketten Agrarisch Natuur- & Landschapsbeheer

Versie 2017-1 Definitief

21 november 2016

A01a Grasland met rustperiode: 1 april – 1 juni

Beschrijving

Het in acht nemen van een rustperiode op grasland is vooral voor weidevogels van belang. Dit biedt rust aan broedende vogels door de kans op verstoring van de legfels te minimaliseren. Ook kan het functioneren als opgroeigebied voor jonge weidevogels.

Beheereisen

1. Er wordt een rustperiode in acht genomen van 1 april tot 1 juni [1];
2. In de rustperiode vinden in de beheereenheid geen bewerkingen plaats [2];
3. Beweiding is in de rustperiode niet toegestaan [25];

Aanvullende beheervoorschriften:

4. De rustperiode wordt jaarlijks in acht genomen;
5. Ook buiten de rustperiode wordt ingezet op maximale bescherming van aanwezige weidevogelnesten en kuikens;
6. Indien buiten de rustperiode nesten van weidevogels aanwezig zijn, worden deze bij landwerkzaamheden ontzien;
7. Indien buiten de rustperiode weidevogelkuikens op het perceel aanwezig zijn, wordt uitsluitend van binnen naar buiten gemaaid en/of worden 4 tot 12 uur voorafgaand aan het maaien stokken met plastic zakken geplaatst om aanwezige kuikens te verjagen naar een ander perceel. In overleg met een hiertoe door het collectief aangewezen persoon kan een alternatieve kuikenvriendelijke werkwijze worden gekozen.

A01b Grasland met rustperiode: 1 april – 8 juni

Beschrijving

Het in acht nemen van een rustperiode op grasland is vooral voor weidevogels van belang. Dit biedt rust aan broedende vogels door de kans op verstoring van de legfels te minimaliseren. Ook kan het functioneren als opgroeigebied voor jonge weidevogels.

Beheereisen

1. Er wordt een rustperiode in acht genomen van 1 april tot 8 juni [1];
2. In de rustperiode vinden in de beheereenheid geen bewerkingen plaats [2];
3. Beweiding is in de rustperiode niet toegestaan [25];

Aanvullende beheervoorschriften:

4. De rustperiode wordt jaarlijks in acht genomen;
5. Ook buiten de rustperiode wordt ingezet op maximale bescherming van aanwezige weidevogelnesten en kuikens;
6. Indien buiten de rustperiode nesten van weidevogels aanwezig zijn, worden deze bij landwerkzaamheden ontzien;
7. Indien buiten de rustperiode weidevogelkuikens op het perceel aanwezig zijn, wordt uitsluitend van binnen naar buiten gemaaid en/of worden 4 tot 12 uur voorafgaand aan het maaien stokken met plastic zakken geplaatst om aanwezige kuikens te verjagen naar een ander perceel. In overleg met een hiertoe door het collectief aangewezen persoon kan een alternatieve kuikenvriendelijke werkwijze worden gekozen.

A01c Grasland met rustperiode: 1 april – 15 juni

Beschrijving

Het in acht nemen van een rustperiode op grasland is vooral voor weidevogels van belang. Dit biedt rust aan broedende vogels door de kans op verstoring van de legfels te minimaliseren. Ook kan het functioneren als opgroeigebied voor jonge weidevogels.

Beheereisen

1. Er wordt een rustperiode in acht genomen van 1 april tot 15 juni [1];
2. In de rustperiode vinden in de beheereenheid geen bewerkingen plaats [2];
3. Beweiding is in de rustperiode niet toegestaan [25];

Aanvullende beheervoorschriften:

4. De rustperiode wordt jaarlijks in acht genomen;
5. Ook buiten de rustperiode wordt ingezet op maximale bescherming van aanwezige weidevogelnesten en kuikens;
6. Indien buiten de rustperiode nesten van weidevogels aanwezig zijn, worden deze bij landwerkzaamheden ontzien;
7. Indien buiten de rustperiode weidevogelkuikens op het perceel aanwezig zijn, wordt uitsluitend van binnen naar buiten gemaaid en/of worden 4 tot 12 uur voorafgaand aan het maaien stokken met plastic zakken geplaatst om aanwezige kuikens te verjagen naar een ander perceel. In overleg met een hiertoe door het collectief aangewezen persoon kan een alternatieve kuikenvriendelijke werkwijze worden gekozen.

A02 Kuikenvelden

Beschrijving

Het in acht nemen van een rustperiode op grasland is vooral voor weidevogels van belang. Dit biedt rust aan broedende vogels door de kans op verstoring van de legsels te minimaliseren. Ook kan het functioneren als opgroeigebied voor jonge weidevogels. Bij het pakket kuikenvelden wordt de rustperiode ad hoc bepaald om rust te creëren op plaatsen waar dit nodig is.

Beheereisen

1. Er wordt een rustperiode in acht genomen van datum x tot datum y (zie pakketten) [1];
2. In de rustperiode vinden in de beheereenheid geen bewerkingen plaats [2];
3. Beweiding is in de rustperiode niet toegestaan [25];

Aanvullende beheervoorschriften

4. Indien de kuikenvelden in de vorm van randen worden aangelegd, dienen deze randen ten minste 6 meter breed te zijn;
5. Kuikenvelden mogen op zijn vroegst op 1 juni worden gemaaid;

Pakketten

De rustperiode ligt in de periode 1 mei tot 1 augustus, en heeft een duur van tenminste:

- A02a 2 weken
- A02b 3 weken
- A02c 4 weken
- A02d 5 weken
- A02e 6 weken

A03a Plas-dras: inundatie 15 februari – 15 april

Beschrijving

Plas-dras biedt een aantrekkelijke biotoop voor weidevogels om te rusten, te foerageren en in goede conditie te komen voor het broedseizoen. Op plasdraspercelen kunnen voor het eigenlijke broedseizoen soms honderden weidevogels worden aangetroffen. De aantrekkingskracht is daarmee erg groot en gehoopt wordt dat een deel van deze weidevogels zal besluiten in het gebied te blijven om te broeden. Daarnaast bieden plas-draspercelen ook foerageer- en rustmogelijkheden buiten het directe broedseizoen, bijvoorbeeld voor al uitgevlogen jonge vogels en doortrekkers.

Beheereisen en voorschriften

1. De beheereenheid is geïnundeerd (100% drassig). De inundatieperiode loopt van 15 februari tot 15 april [4];

Aanvullende beheervoorschriften

2. De beheereenheid is jaarlijks geïnundeerd;
3. Op minimaal 60% van het oppervlak van het perceel is de laag water tussen de 5 en 20 cm diep;
4. Ook buiten de inundatieperiode wordt ingezet op maximale bescherming van aanwezige weidevogelnesten en kuikens;
5. Indien buiten de inundatieperiode nesten van weidevogels aanwezig zijn, worden deze bij landwerkzaamheden ontzien;
6. Indien buiten de inundatieperiode weidevogelkuikens op het perceel aanwezig zijn, wordt uitsluitend van binnen naar buiten gemaaid en/of worden 4 tot 12 uur voorafgaand aan het maaien stokken met plastic zakken geplaatst om aanwezige kuikens te verjagen naar een ander perceel. In overleg met een hiertoe door het collectief aangewezen persoon kan een alternatieve kuikenvriendelijke werkwijze worden gekozen.

A03b Plas-dras: inundatie 15 februari – 15 mei

Beschrijving

Plas-dras biedt een aantrekkelijke biotoop voor weidevogels om te rusten, te foerageren en in goede conditie te komen voor het broedseizoen. Op plasdraspercelen kunnen voor het eigenlijke broedseizoen soms honderden weidevogels worden aangetroffen. De aantrekkingskracht is daarmee erg groot en gehoopt wordt dat een deel van deze weidevogels zal besluiten in het gebied te blijven om te broeden. Daarnaast bieden plas-draspercelen ook foerageer- en rustmogelijkheden buiten het directe broedseizoen, bijvoorbeeld voor al uitgevlogen jonge vogels en doortrekkers.

Beheereisen en voorschriften

1. De beheereenheid is geïnundeerd (100% drassig). De inundatieperiode loopt van 15 februari tot 15 mei [4];

Aanvullende beheervoorschriften

2. De beheereenheid is jaarlijks geïnundeerd;
3. Op minimaal 60% van het oppervlak van het perceel is de laag water tussen de 5 en 20 cm diep;
4. Ook buiten de inundatieperiode wordt ingezet op maximale bescherming van aanwezige weidevogelnesten en kuikens;
5. Indien buiten de inundatieperiode nesten van weidevogels aanwezig zijn, worden deze bij landwerkzaamheden ontzien;
6. Indien buiten de inundatieperiode weidevogelkuikens op het perceel aanwezig zijn, wordt uitsluitend van binnen naar buiten gemaaid en/of worden 4 tot 12 uur voorafgaand aan het maaien stokken met plastic zakken geplaatst om aanwezige kuikens te verjagen naar een ander perceel. In overleg met een hiertoe door het collectief aangewezen persoon kan een alternatieve kuikenvriendelijke werkwijze worden gekozen.

A03c Plas-dras: inundatie 15 februari – 15 juni

Beschrijving

Plas-dras biedt een aantrekkelijke biotoop voor weidevogels om te rusten, te foerageren en in goede conditie te komen voor het broedseizoen. Op plasdraspercelen kunnen voor het eigenlijke broedseizoen soms honderden weidevogels worden aangetroffen. De aantrekkingskracht is daarmee erg groot en gehoopt wordt dat een deel van deze weidevogels zal besluiten in het gebied te blijven om te broeden. Daarnaast bieden plas-draspercelen ook foerageer- en rustmogelijkheden buiten het directe broedseizoen, bijvoorbeeld voor al uitgevlogen jonge vogels en doortrekkers.

Beheereisen

1. De beheereenheid is geïnundeerd (100% drassig). De inundatieperiode loopt van 15 februari tot 15 juni [4];

Aanvullende beheervoorschriften

2. De beheereenheid is jaarlijks geïnundeerd;
3. Op minimaal 60% van het oppervlak van het perceel is de laag water tussen de 5 en 20 cm diep;
4. Ook buiten de inundatieperiode wordt ingezet op maximale bescherming van aanwezige weidevogelnesten en kuikens;
5. Indien buiten de inundatieperiode nesten van weidevogels aanwezig zijn, worden deze bij landwerkzaamheden ontzien;
6. Indien buiten de inundatieperiode weidevogelkuikens op het perceel aanwezig zijn, wordt uitsluitend van binnen naar buiten gemaaid en/of worden 4 tot 12 uur voorafgaand aan het maaien stokken met plastic zakken geplaatst om aanwezige kuikens te verjagen naar een ander perceel. In overleg met een hiertoe door het collectief aangewezen persoon kan een alternatieve kuikenvriendelijke werkwijze worden gekozen.

A03e Plas-dras: greppel inundatie 15 februari – 15 april

Beschrijving

Plas-dras biedt een aantrekkelijke biotoop voor weidevogels om te rusten, te foerageren en in goede conditie te komen. Op plasdraspercelen kunnen voor het eigenlijke broedseizoen soms honderden weidevogels worden aangetroffen. De aantrekkingskracht is daarmee erg groot en gehoopt wordt dat een deel van deze weidevogels zal besluiten in het gebied te blijven om te broeden. Daarnaast bieden plas-draspercelen ook foerageer- en rustmogelijkheden buiten het directe broedseizoen, bijvoorbeeld voor al uitgevlogen jonge vogels en doortrekkers.

Beheereisen

1. De beheereenheid is geïnundeerd (100% drassig). De inundatieperiode loopt van 15 februari tot 15 april [4];

Aanvullende beheervoorschriften

2. De beheereenheid is jaarlijks geïnundeerd;
3. Op minimaal 60% van het oppervlak van het perceel is de laag water ten minste 5 cm diep;
4. Ook buiten de inundatieperiode wordt ingezet op maximale bescherming van aanwezige weidevogelnesten en kuikens;
5. Indien buiten de inundatieperiode nesten van weidevogels aanwezig zijn, worden deze bij landwerkzaamheden ontzien;
6. Indien buiten de inundatieperiode weidevogelkuikens op het perceel aanwezig zijn, wordt uitsluitend van binnen naar buiten gemaaid en/of worden 4 tot 12 uur voorafgaand aan het maaien stokken met plastic zakken geplaatst om aanwezige kuikens te verjagen naar een ander perceel. In overleg met een hiertoe door het collectief aangewezen persoon kan een alternatieve kuikenvriendelijke werkwijze worden gekozen.

A03f Plas-dras: greppel inundatie 15 februari – 15 mei

Beschrijving

Plas-dras biedt een aantrekkelijke biotoop voor weidevogels om te rusten, te foerageren en in goede conditie te komen. Op plasdraspercelen kunnen voor het eigenlijke broedseizoen soms honderden weidevogels worden aangetroffen. De aantrekkingskracht is daarmee erg groot en gehoopt wordt dat een deel van deze weidevogels zal besluiten in het gebied te blijven om te broeden. Daarnaast bieden plas-draspercelen ook foerageer- en rustmogelijkheden buiten het directe broedseizoen, bijvoorbeeld voor al uitgevlogen jonge vogels en doortrekkers.

Beheereisen

1. De beheereenheid is geïnundeerd (100% drassig). De inundatieperiode loopt van 15 februari tot 15 mei [4];

Aanvullende beheervoorschriften

2. De beheereenheid is jaarlijks geïnundeerd;
3. Op minimaal 60% van het oppervlak van het perceel is de laag water ten minste 5 cm diep;
4. Ook buiten de inundatieperiode wordt ingezet op maximale bescherming van aanwezige weidevogelnesten en kuikens;
5. Indien buiten de inundatieperiode nesten van weidevogels aanwezig zijn, worden deze bij landwerkzaamheden ontzien;
6. Indien buiten de inundatieperiode weidevogelkuikens op het perceel aanwezig zijn, wordt uitsluitend van binnen naar buiten gemaaid en/of worden 4 tot 12 uur voorafgaand aan het maaien stokken met plastic zakken geplaatst om aanwezige kuikens te verjagen naar een ander perceel. In overleg met een hiertoe door het collectief aangewezen persoon kan een alternatieve kuikenvriendelijke werkwijze worden gekozen.

A03g Plas-dras: greppel inundatie 15 februari – 15 juni

Beschrijving

Plas-dras biedt een aantrekkelijke biotoop voor weidevogels om te rusten, te foerageren en in goede conditie te komen voor het broedseizoen. Op plasdraspercelen kunnen voor het eigenlijke broedseizoen soms honderden weidevogels worden aangetroffen. De aantrekkingskracht is daarmee erg groot en gehoopt wordt dat een deel van deze weidevogels zal besluiten in het gebied te blijven om te broeden. Daarnaast bieden plas-draspercelen ook foerageer- en rustmogelijkheden buiten het directe broedseizoen, bijvoorbeeld voor al uitgevlogen jonge vogels en doortrekkers.

Beheereisen

1. De beheereenheid is geïnundeerd (100% drassig). De inundatieperiode loopt van 15 februari tot 15 juni [4];

Aanvullende beheervoorschriften

2. De beheereenheid is jaarlijks geïnundeerd;
3. Op minimaal 60% van het oppervlak van het perceel is de laag water ten minste 5 cm diep;
4. Ook buiten de inundatieperiode wordt ingezet op maximale bescherming van aanwezige weidevogelnesten en kuikens;
5. Indien buiten de inundatieperiode nesten van weidevogels aanwezig zijn, worden deze bij landwerkzaamheden ontzien;
6. Indien buiten de inundatieperiode weidevogelkuikens op het perceel aanwezig zijn, wordt uitsluitend van binnen naar buiten gemaaid en/of worden 4 tot 12 uur voorafgaand aan het maaien stokken met plastic zakken geplaatst om aanwezige kuikens te verjagen naar een ander perceel. In overleg met een hiertoe door het collectief aangewezen persoon kan een alternatieve kuikenvriendelijke werkwijze worden gekozen.

A04a1 Legselbeheer i.c.m. plas-dras / kruidenrijk grasland

Beschrijving

Om weidevogels te beschermen is het niet altijd nodig om alle percelen waarop zich broedende weidevogels bevinden, te beleggen met een rustperiode. Het pakket legselbeheer kan een bijdrage leveren aan het weidevogelbeheer, door het legsel en de onmiddellijke omgeving hiervan te beschermen tegen landbouwkundige werkzaamheden. Legselbeheer kan zowel bestaan uit een perceel met grasland als uit bouwland. Door het plaatsen van nestbeschermers, of het op andere wijze ontzien van de legfels bij werkzaamheden, wordt de kans op het uitkomen van het legsel sterk vergroot. Percelen met legselbeheer hebben alleen nut als er in de directe omgeving bereikbaar foerageergebied voor jonge weidevogels aanwezig is, bijvoorbeeld in de vorm van kruidenrijk grasland. Het perceel met legselbeheer wordt grotendeels normaal agrarisch gebruikt. Bij landbouwkundige werkzaamheden, zoals maaien, weiden of inzaaien worden nesten worden gemarkeerd (bv. met stokken) of nestbeschermers geplaatst om ze te ontzien

Let op: het pakket legselbeheer wordt alleen afgesloten in combinatie met minimaal 0,5 hectare plas-dras/kruidenrijk grasland.

Beheereisen

1. Op de percelen wordt gezocht. Gevonden nesten worden beschermd en gevrijwaard van alle landbouwkundige bewerkingen. Gevonden nesten zijn geregistreerd (bijv. stafkaart aanwezig op het bedrijf of in geo informatiesysteem). Indien een perceel grasland wordt gemaaid of anderszins bewerkt, wordt een enclave van tenminste 50 m² met minimaal een straal van 3,5 m aangehouden om de aanwezige gevonden nesten. Bij beweiding is een nestbeschermers geplaatst. [5];

Aanvullende beheervoorschriften

2. De beheereenheid wordt tijdens het broedseizoen een of enkele malen afgezocht op aanwezige legfels. Gevonden legfels worden gemarkeerd, geregistreerd, en **gemeld** bij een door het collectief aangewezen persoon of vrijwilligersgroep.
3. Nesten die in aanmerking komen voor een vergoeding worden binnen 7 dagen na het maaien **gemeld** bij een door het collectief aangewezen persoon en er wordt gewaarborgd dat de situatie controleerbaar is;
4. Uitsluitend nesten van kritische weidevogels (zoals grutto, wulp, tureluur, kemphaan, watersnip, slobbeend en zomertaling), die bij het maaien worden gespaard, komen in aanmerking voor een vergoeding.
5. De vergoeding is alleen van toepassing op nesten die bij het maaien zijn gespaard door het handhaven van een enclave van tenminste 50m²
6. Indien een perceel bouwland met nesten wordt bewerkt, dan wordt het nest gespaard door het tijdelijk te verplaatsen, of door middel van een nestbeschermers, of door om het nest heen te werken;
7. Op percelen met nesten of kuikens wordt uitsluitend bij daglicht gemaaid. Daarnaast worden voldoende voorzorgsmaatregelen in acht genomen om aanwezige nesten of kuikens te sparen;
8. Indien weidevogelkuikens op het perceel aanwezig zijn, wordt uitsluitend van binnen naar buiten gemaaid en/of worden 4 tot 12 uur voorafgaand aan het maaien stokken met plastic zakken geplaatst om aanwezige kuikens te verjagen naar een ander perceel. In overleg met een hiertoe door het collectief aangewezen persoon kan een alternatieve kuikenvriendelijke werkwijze worden gekozen;

A04a2 Legselbeheer i.c.m. grasland met rustperiode

Beschrijving

Om weidevogels te beschermen is het niet altijd nodig om alle percelen waarop zich broedende weidevogels bevinden, te beleggen met een rustperiode. Het pakket legselbeheer kan een bijdrage leveren aan het weidevogelbeheer, door het legsel en de onmiddellijke omgeving hiervan te beschermen tegen landbouwkundige werkzaamheden. Legselbeheer kan zowel bestaan uit een perceel met grasland als uit bouwland. Door het plaatsen van nestbeschermers of het op andere wijze ontzien van de legfels bij werkzaamheden, wordt de kans op het uitkomen van het legsel sterk vergroot. Percelen met legselbeheer hebben alleen nut als er in de directe omgeving bereikbaar foerageergebied voor jonge weidevogels aanwezig is, bijvoorbeeld in de vorm van kruidenrijk grasland. Het perceel met legselbeheer wordt grotendeels normaal agrarisch gebruikt. Nesten worden gemarkeerd met stokken of nestbeschermers om ze te ontzien bij landbouwkundige werkzaamheden, zoals maaien, weiden of inzaaien.

Let op: het pakket legselbeheer wordt alleen afgesloten in combinatie met minimaal 1 hectare grasland met rustperiode tot 1, 8 of 15 juni beheer.

Beheereisen en voorschriften

1. Op de percelen wordt gezocht. Gevonden nesten worden beschermd en gevrijwaard van alle landbouwkundige bewerkingen. Gevonden nesten zijn geregistreerd (bijv stalkaart of geo informatie). Indien een perceel grasland wordt gemaaid of anderszins bewerkt, wordt een enclave van tenminste 50 m² met minimaal een straal van 3,5 m aangehouden om de aanwezige gevonden nesten. Bij beweiding is een nestbeschermers geplaatst. Voor specifieke soorten kan nestgelegenheid worden geplaatst;

Aanvullende beheervoorschriften

2. De beheereenheid wordt tijdens het broedseizoen een of enkele malen afgezocht op aanwezige legfels. Gevonden legfels worden gemarkeerd, geregistreerd, en **gemeld** bij een door het collectief aangewezen persoon of vrijwilligersgroep. Nesten die in aanmerking komen voor een vergoeding worden binnen 7 dagen na het maaien gemeld en er wordt gewaarborgd dat de situatie controleerbaar is;
3. Uitsluitend nesten van weidevogels zoals grutto, wulp, tureluur, kemphaan, watersnip, slobend en zomertaling, die bij het maaien worden gespaard, komen in aanmerking voor een vergoeding;
4. De vergoeding is alleen van toepassing op nesten die bij het maaien zijn gespaard door het handhaven van een enclave van tenminste 50m²;
5. Indien een perceel bouwland met nesten wordt bewerkt, dan wordt het nest gespaard door het tijdelijk te verplaatsen, of door middel van een nestbeschermers, of door om het nest heen te werken;
6. Op percelen met nesten of kuikens wordt uitsluitend bij daglicht gemaaid. Daarnaast worden voldoende voorzorgsmaatregelen in acht genomen om aanwezige nesten of kuikens te sparen;
7. Indien weidevogelkuikens op het perceel aanwezig zijn, wordt uitsluitend van binnen naar buiten gemaaid en/of worden 4 tot 12 uur voorafgaand aan het maaien stokken met plastic zakken geplaatst om aanwezige kuikens te verjagen naar een ander perceel. In overleg met een hiertoe door het collectief aangewezen persoon kan een alternatieve kuikenvriendelijke werkwijze worden gekozen.

A05a Kruidenrijk grasland: 1 april – 15 juni

Beschrijving

Kruidenrijke graslanden zijn van grote waarde voor opgroeiende weidevogelkuikens, die hier voedsel (insecten) en schuilgelegenheid kunnen vinden. Kruidenrijke percelen hebben een aantrekkelijke werking op weidevogelkuikens en kunnen dan ook een belangrijk toevluchtsoord vormen als omliggend grasland wordt gemaaid.

Beheereisen

1. Er wordt een rustperiode in acht genomen van 1 april tot 15 juni [1];
2. In de rustperiode vinden in de beheereenheid geen bewerkingen plaats [2];
3. Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid [7];
4. Het gewas wordt jaarlijks minimaal 1 keer gemaaid en afgevoerd [17];
5. Minimaal 4 verschillende indicatorsoorten uit bijlage 1 zijn in transect aanwezig in de periode x tot y (groeiseizoen) [19];
6. Beweiding is in de rustperiode niet toegestaan [25];

Aanvullende beheervoorschriften

7. Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan, m.u.v. van pleksgewijze bestrijding van haarden van akkerdistel, ridderzuring, jacobskruiskruid en brandnetel;
8. Er is uitsluitend bemesting met vaste mest toegestaan en alleen buiten de rustperiode;
9. Het gewas wordt jaarlijks voor 1 augustus afgevoerd door middel van maaien en afvoeren. Vaker maaien en afvoeren is toegestaan;
10. Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd of heringezaaid;

A05c Kruidenrijk grasland: 1 april – 1 juli

Beschrijving

Kruidenrijke graslanden zijn van grote waarde voor opgroeiende weidevogelkuikens, die hier voedsel (insecten) en schuilgelegenheid kunnen vinden. Kruidenrijke percelen hebben een aantrekkelijke werking op weidevogelkuikens en kunnen dan ook een belangrijk toevluchtsoord vormen als omliggend grasland wordt gemaaid.

Beheereisen

1. Er wordt een rustperiode in acht genomen van 1 april tot 1 juli [1];
2. In de rustperiode vinden in de beheereenheid geen bewerkingen plaats [2];
3. Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid [7];
4. Het gewas wordt jaarlijks minimaal 1 keer gemaaid en afgevoerd [17];
5. Minimaal 4 verschillende indicatorsoorten uit bijlage 1 zijn in transect aanwezig in de periode x tot y (groeiseizoen) [19];
6. Beweiding is in de rustperiode niet toegestaan [25];

Aanvullende beheervoorschriften

7. Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan, m.u.v. van pleksgewijze bestrijding van haarden van akkerdistel, ridderzuring, jacobskruiskruid en brandnetel;
8. Er is uitsluitend bemesting met vaste mest toegestaan en alleen buiten de rustperiode;
9. Het gewas wordt jaarlijks voor 1 augustus afgevoerd door middel van maaien en afvoeren. Vaker maaien en afvoeren is toegestaan;
10. Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd of heringezaaid;

A05d Kruidenrijk grasland: 1 april – 8 juli

Beschrijving

Kruidenrijke graslanden zijn van grote waarde voor opgroeiende weidevogelkuikens, die hier voedsel (insecten) en schuilgelegenheid kunnen vinden. Kruidenrijke percelen hebben een aantrekkelijke werking op weidevogelkuikens en kunnen dan ook een belangrijk toevluchtsoord vormen als omliggend grasland wordt gemaaid.

Beheereisen

1. Er wordt een rustperiode in acht genomen van 1 april tot 8 juli [1];
2. In de rustperiode vinden in de beheereenheid geen bewerkingen plaats [2];
3. Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid [7];
4. Het gewas wordt jaarlijks minimaal 1 keer gemaaid en afgevoerd [17];
5. Minimaal 4 verschillende indicatorsoorten uit bijlage 1 zijn in transect aanwezig in de periode x tot y (groeiseizoen) [19];
6. Beweiding is in de rustperiode niet toegestaan [25];

Aanvullende beheervoorschriften

7. Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan, m.u.v. van pleksgewijze bestrijding van haarden van akkerdistel, ridderzuring, jacobskruiskruid en brandnetel;
8. Er is uitsluitend bemesting met vaste mest toegestaan en alleen buiten de rustperiode;
9. Het gewas wordt jaarlijks voor 1 augustus afgevoerd door middel van maaien en afvoeren. Vaker maaien en afvoeren is toegestaan;
10. Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd of heringezaaid;

A05h Kruidenrijk grasland: rand klasse A

Beschrijving

Kruidenrijke graslanden zijn van grote waarde voor opgroeiende weidevogelkuikens, die hier voedsel (insecten) en schuilgelegenheid kunnen vinden. Kruidenrijke percelen en randen hebben een aantrekkelijke werking op weidevogelkuikens en kunnen dan ook een belangrijk toevluchtsoord vormen als omliggend grasland wordt gemaaid.

Beheereisen

1. In de rustperiode vinden in de beheereenheid geen bewerkingen plaats [2];
2. Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid [7];
3. Het gewas wordt jaarlijks minimaal 1 keer gemaaid en afgevoerd [17];
4. Minimaal 4 verschillende indicatorsoorten uit bijlage 1 zijn in transect aanwezig in de periode x tot y (groeiseizoen) [19];

Aanvullende beheervoorschriften

5. Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan, m.u.v. van pleksgewijze bestrijding van haarden van akkerdistel, ridderzuring, jacobskruiskruid en brandnetel;
6. Bemesting is in het geheel niet toegestaan;
7. Beweiding van de beheereenheid is toegestaan wanneer de beheereenheid is gelegen langs de randen van een perceel;
8. Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd of heringezaaid;
9. De beheereenheid is in het geval van randenbeheer minimaal 2 en maximaal 6 meter breed en minimaal 200 m² groot;

A06a Extensief beweid grasland: 1 mei - 15 juni, minimaal 1 en maximaal 1,5 GVE/ha

Beschrijving

Extensief beweid grasland dient als broedgebied voor met name de later broedende soorten, maar ook als foerageergebied voor adulte vogels en kuikens. Extensief beweid grasland is structuurrijk grasland, omdat er vanwege de lage veedichtheid verschillen in het beweidingpatroon ontstaan. Landbouwkundige werkzaamheden en chemische onkruidbestrijding niet zijn toegestaan in de rustperiode, wel mag er beweid worden met een lage beweidingdichtheid. Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan omdat kruiden insecten aantrekken, die als voedsel dienen voor de weidevogels en hun kuikens en daarmee van belang zijn voor het broedsucces van de weidevogels.

Beheereisen

1. Beweiding is verplicht vanaf 1 mei tot 15 juni met minimale 1 en maximale veebezetting 1,5 GVE*/ha [8];

Aanvullende beheervoorschriften

2. Rustperiode is van 1 april tot 15 juni;
3. Tijdens de rustperiode wordt de beheereenheid niet gemaaid, gerold, gesleept, gescheurd, gefreesd, (her)ingezaaid, doorgezaaid of bemest. In deze periode is het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen niet toegestaan.

* Toelichting GVE (Grootvee-eenheid):

- Stieren, koeien en andere runderen ouder dan 2 jaar en paardachtigen ouder dan 6 maanden = 1 GVE
- Runderen vanaf 6 maanden maar niet ouder dan 2 jaar = 0,6 GVE
- Runderen jonger dan 6 maanden = 0,4 GVE
- Schapen, lammeren en geiten = 0,15 GVE

A07a Ruige mest

Beschrijving

Het uitrijden van ruige mest is gunstig in een totaalaanpak voor weidevogelbeheer. Het bevordert een 'rustige' grasgroei, waardoor het gewas minder vol wordt en geschikter is voor kuikens. Ook zorgt ruige mest voor meer structuur in het gewas en biedt het meer ruimte voor kruiden. De organische mest zorgt bovendien voor een rijk bodemleven waarop oudervogels kunnen foerageren. Ten slotte wordt het stro in de ruige mest door sommige vogels, met name Kieviten, ook gebruikt als nestmateriaal.

Beheereisen

1. Bemesting met ruige stalmest is verplicht; **melding** achteraf binnen 7 dagen [6];

Aanvullende beheervoorschriften

2. Op de beheereenheid wordt in een kalenderjaar ten minste 10 en maximaal 20 ton ruige stalmest per hectare uitgereden;
3. De ruige stalmest wordt in één keer tussen 1 februari en de begindatum van de rustperiode van het betreffende agrarische beheerpakket, óf vanaf de dag volgend op de einddatum van de rustperiode van het betreffende agrarische beheerpakket tot 1 september opgebracht, waarbij per beheerjaar slechts één melding gedaan mag worden;
4. Van het uitrijden van de ruige stalmest wordt binnen 7 dagen na dat uitrijden **melding** gedaan in het administratiesysteem van het Collectief. De melding gaat vergezeld van
 - het nummer van de beheereenheid waarop ruige mest is uitgereden
 - de oppervlakte waarop ruige mest is uitgereden
 - de datum waarop de ruige mest is uitgereden

L09 Poel en klein historisch water

Beschrijving

Poelen en het aangrenzende landbiotoop zijn van groot belang als leefgebied voor amfibieën zoals kamsalamander en knoflookpad. Openheid rondom (een deel van) de poel is van belang om een goede voortplantingsbiotoop voor amfibieën te behouden. Door vegetatie periodiek en gefaseerd te maaien, vinden insecten in de niet-gemaaide delen een overwinteringsplek.

Het is van belang te voorkomen dat de poel dichtgroeit, dichtslibt en verlandt. Door regelmatig het teveel aan slib, afgestorven plantenresten en waterplanten te verwijderen (opschonen) blijft ook de zuurstofvoorziening in het water op peil. Het beste is om opschonen van de poel in fases uit te voeren. Op deze manier wordt niet de hele poel door de onderhoudswerkzaamheden verstoord, en blijft altijd een deel van de begroeiing in stand waar de, in de poel aanwezige, organismen heen kunnen vluchten. Bij een groter en/of dieper water is kans op aanwezigheid van vis. Het water is dan minder geschikt voor amfibieën, omdat vissen de amfibie-eitjes opeten.

Beheereisen

1. Minimaal 50% tot maximaal 100% van de beheereenheid wordt van datum x tot datum y geschoond en/of gemaaid (zie beschreven onder pakketten) [23];
2. Snoei- en of maaiafval is verwijderd [24];

Aanvullende beheervoorschriften

3. Minimaal de helft van het natte oppervlakte van de poel bestaat in de periode 15 maart tot 15 juni uit open water. Voor behoud van voldoende open water wordt het element periodiek opgeschoond. Een incidentele droogval is toegestaan in de periode 15 juni tot 15 november;
4. Vertrapping van de oevers bij het gebruik van het element als veedrinkpoel wordt voorkomen. Bij het gebruik als veedrinkpoel is minimaal de helft van de oeverlengte uitgerasterd;
5. Bomen en struweel op de oever is alleen toegestaan op de noordelijke oever, voor 1/3 van de totale oeverlengte;
6. De oever van de poel dient flauw op te lopen en heeft minimaal 1/3 deel een talud van 1:5;
7. Er mogen geen gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen in het element gebruikt worden;
8. Er mogen geen vissen of andere dieren (zoals eenden en ganzen) worden uitgezet of gekweekt;
9. Slootmaaisel of bagger mag niet verwerkt worden in het element;
10. Nadat het groot onderhoud (opschonen) aan de poel is verricht, wordt hiervan binnen 7 dagen **melding** gedaan bij het collectief.

Pakketten

- L09f Jaarlijks beheer + eens in de 10 jaar opschonen binnen beheerperiode, poel < 175 m²
- L09h Jaarlijks beheer + eens in de 5 jaar opschonen binnen beheerperiode, poel > 175 m²
- L09i Jaarlijks beheer + eens in de 10 jaar opschonen binnen beheerperiode, poel > 175 m²

A13a Botanisch weiland

Beschrijving

Botanische graslanden hebben vaak een wat pollige structuur en verspreid voorkomende kruiden. Botanisch waardevol grasland kan een belangrijke bijdrage leveren aan diverse vormen van beheer gericht op vogels, insecten en kleine zoogdieren. De aanwezige kruiden zijn een voedselbron, en de wat open, ijle structuur van het gewas kan schuilgelegenheid bieden.

Beheereisen

1. Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid [7];
2. Minimaal 4 verschillende indicatorsoorten uit bijlage 1 zijn in transect aanwezig in de periode x tot y (groeiseizoen) [19];
3. Van 1 maart tot 1 oktober is beweiding toegestaan met maximale veebezetting 2 GVE/ha [21]

Aanvullende beheervoorschriften

4. De beheereenheid wordt niet bemest en er wordt geen bagger opgebracht;
5. Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd of heringezaaid;
6. Bijvoeren is niet toegestaan
7. Klepelen is niet toegestaan.

A13b Botanisch hooiland

Beschrijving

Botanische graslanden hebben vaak een wat pollige structuur en verspreid voorkomende kruiden. Botanisch waardevol grasland kan een belangrijke bijdrage leveren aan diverse vormen van beheer gericht op vogels, insecten en kleine zoogdieren. De aanwezige kruiden zijn een voedselbron, en de wat open, ijle structuur van het gewas kan schuilgelegenheid bieden.

Beheereisen

1. Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid [7];
2. Minimaal 4 verschillende indicatorsoorten uit bijlage 1 zijn in transect aanwezig in de periode x tot y (groeiseizoen) [19];
3. Het gewas wordt jaarlijks minimaal 1 keer gemaaid en afgevoerd [17];
4. Beweiding is van 1 maart tot 1 augustus niet toegestaan [25];

Aanvullende beheervoorschriften

5. De beheereenheid wordt niet bemest en er wordt geen bagger opgebracht;
6. Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd of heringezaaid;
7. Klepelen is niet toegestaan.

A13d Botanisch waardevolle hooilandrand

Beschrijving

Botanische graslanden hebben vaak een wat pollige structuur en verspreid voorkomende kruiden. Botanisch waardevol grasland kan een belangrijke bijdrage leveren aan diverse vormen van beheer gericht op vogels, insecten en kleine zoogdieren. De aanwezige kruiden zijn een voedselbron, en de wat open, ijle structuur van het gewas kan schuilgelegenheid bieden.

Beheereisen

1. Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid [7];
2. Minimaal 4 verschillende indicatorsoorten uit bijlage 1 zijn in transect aanwezig in de periode x tot y (groeiseizoen) [19];
3. Het gewas wordt jaarlijks minimaal 1 keer gemaaid en afgevoerd [17];
4. Beweiding is niet toegestaan [25];

Aanvullende beheervoorschriften

5. De beheereenheid wordt niet bemest en er wordt geen bagger opgebracht;
6. De rand ligt aan de buitenkant van het perceel;
7. Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd of heringezaaid;
8. Klepelen is niet toegestaan.

L20 Hakhoutbeheer, met verplicht jaarlijks beheer

Beschrijving

Een houtwal, houtsingel of elzensingel is een vrij liggend lijnvormig en aaneengesloten landschapselement, al dan niet groeiend op een aarden wal, met een opgaande begroeiing van inheemse bomen en/of struiken. Het collectief hanteert de richtlijn dat een houtwal of houtsingel tussen de 3 en 20 meter breed is en dat sprake is van een hoge houtwal als het wallichaam meer dan 0,8 meter hoog is. Wanneer het een eenrijige beplanting van voornamelijk Zwarte els betreft, is er sprake van een elzensingel. De begroeiing wordt als hakhout beheerd. Het landschapselement is van belang voor vogels, amfibieën, insecten en kleine zoogdieren.

Beheereisen

1. Minimaal 5% tot maximaal 100% van de beheereenheid is gesnoeid in de periode 1 oktober van het vorige kalenderjaar tot 1 maart van dit kalenderjaar. Het overige deel wordt in stand gehouden [22];
2. Snoeiafval op rillen leggen in de beheereenheid (niet versnipperen) [28]; en / of
3. Snoei- en maaiafval is verwijderd [24];
4. Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op maximaal 10% van de beheereenheid [7];
5. De beheereenheid wordt niet beweid [11];

Aanvullende beheervoorschriften

6. De landschappelijke verschijningsvorm moet in stand blijven. Deze wordt vastgelegd in het beheerplan. Bij de bepaling van de verschijningsvorm kan gebruik gemaakt worden van de omschrijvingen van diverse landschapselementen in de Index Landschap;
7. Ongewenste houtsoorten, zoals Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratelpopulier mogen via uitgraven, mechanische of stobbenbehandeling worden bestreden;
8. Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan, uitgezonderd het behandelen van stobben van de Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratelpopulier;
9. Branden is in de beheereenheid of in de directe omgeving daarvan niet toegestaan;
10. Bemesting is niet toegestaan;
11. Slootmaaisel, bagger, maaisel en tuinafval mogen niet verwerkt worden in de beheereenheid;
12. Als takken of stammen versnipperd worden mogen de snippers niet verwerkt worden in de beheereenheid;
13. Als een element voorzien is van een wallichaam, wordt deze in stand gehouden;
14. Onder eindkap wordt het afzetten van het element verstaan, m.u.v. eventuele overstaanders;
15. In het geval van eindkap vindt deze plaats binnen de contractperiode;
16. In het geval van periodiek beheer wordt het element binnen de contractperiode gedund;
17. Onder jaarlijks beheer vallen de volgende werkzaamheden: bestrijding van exoten/ongewenste houtsoorten, terugsnoeien van overhangende takken, onderhoud van een eventueel aanwezig raster en maaien van het wallichaam;
18. In het geval van eindkap worden houtsingels en houtwallen langer dan 100 meter in minimaal twee fasen afgezet. Ca. 50% van het element wordt het ene jaar afgezet en het overige deel wordt minimaal twee jaar later afgezet;
19. Het afzetten van het element en eventuele dunningswerkzaamheden worden verricht in de periode tussen 1 oktober en 1 maart;
20. Nadat het groot onderhoud (dunnen of afzetten) is verricht wordt hiervan binnen 7 dagen **melding** gedaan aan het Collectief.

Pakketten

- L20a1 Houtwal en houtsingel jaarlijks beheer
- L20b4 Elzensingel > 75% bedekking, jaarlijks beheer + periodiek afzetten in beheerperiode
- L20c1 Houtwal en houtsingel, jaarlijks beheer + eindkap in beheerperiode (cyclus 10 jaar)
- L20c3 Houtwal en houtsingel, jaarlijks beheer + eindkap in beheerperiode (cyclus 25 jaar)

L21 Beheer van knotbomenrijen

Beschrijving

Een knotbomenrij is een lijnvormig landschapselement met knotbomen. Knotbomenrijen kunnen van belang zijn voor o.a. vogels, amfibieën, insecten en kleine zoogdieren. Daarnaast hebben knotbomenrijen een bepaald belang m.b.t. cultuurhistorie en landschappelijk schoon. Om een knotboom in stand te houden en uitscheuren van takken te voorkomen dient op tijd geknot te worden. Oudere knotbomen zijn vaak hol van binnen en zijn hierdoor een goede broed- en schuilplaats voor vogels, marterachtigen en vleermuizen. Vele soorten insecten en mossen profiteren van de bomen. Een rij met knotbomen dient als verbindingsweg voor dieren. Bij het knotten kunnen de dunnere takken ter plaatse op een hoop of rillen gelegd worden. Amfibieën en kleine zoogdieren maken hier graag gebruik van.

De stam van een knotboom wordt periodiek op een hoogte van ca. 2 meter boven maaiveld afgezet (geknot). De takken worden afgezaagd op 5-10 cm van de kruin, zodat een stompje tak blijft staan. Hierdoor ontstaan sneller holten die gunstig zijn voor holenbroeders en eenden.

Beheereisen

1. Minimaal 5% tot maximaal 40% van de beheereenheid is gesnoeid in de periode tussen 1 oktober van het vorige kalenderjaar en 1 maart van dit kalenderjaar. Het overige deel wordt in stand gehouden[22];
2. Snoei- en of maaiafval is verwijderd [24];
3. Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid [7];
4. De beheereenheid wordt niet beweid [11];

Aanvullende beheervoorschriften

5. Gedurende de contractperiode wordt de knotbomenrij éénmaal geknot;
6. De stam van een knotboom wordt minimaal op een hoogte van 1 meter boven maaiveld afgezet (geknot);
7. De takken worden afgezaagd op 5-10 cm van de kruin, zodat een stompje tak blijft staan;
8. Knotbomenrijen langer dan 100 meter worden in minimaal twee fasen geknot. Ca. de helft van de knotbomenrij wordt het ene jaar geknot en de andere helft wordt minimaal 2 jaar later geknot;
9. Als snoeihout versnipperd wordt mogen de snippers niet verwerkt worden in het element;
10. Beschermen tegen schade als gevolg van beweiding of bewerking op aangrenzende gronden;
11. Het raster mag niet aan het element bevestigd worden;
12. Sloopmaaisel, bagger, maaisel en tuinafval mogen niet verwerkt worden in de beheereenheid;
13. Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan, m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en jacobskruiskruid;
14. Ongewenste houtsoorten, zoals Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratelpopulier mogen via uitgraven, mechanische of stobbenbehandeling worden bestreden;
15. Bemesting is niet toegestaan;
16. Niet branden in, of in de directe omgeving van het element;
17. Nadat het groot onderhoud (knotten) aan de knotbomenrij is verricht, wordt hiervan binnen 7 dagen **melding** gedaan aan het Collectief.

L22b knip- of scheerheg (eenmaal per 2-3 jaar)

Beschrijving

Heggen zijn al eeuwen te vinden in het Nederlandse cultuurlandschap. Waar in natte delen van Nederland sloten als eigendoms- of perceelscheiding dienden, werden in drogere delen veelal heggen gebruikt. De doornige meidoorn kon daarnaast ook nog een veekerende functie hebben. Ook op landgoederen en forten is het gebruik van meidoornhagen bekend. De introductie van het prikkeldraad rond 1900 heeft gezorgd voor het verdwijnen van veel heggen. Heggen komen in heel Nederland voor, maar zijn vooral te vinden rondom dorpen en boerderijen. Door het regelmatig knippen heeft de heg een strak en recht uiterlijk. Heggen zijn van belang als leefgebied en migratieroute. Daarnaast bieden heggen schuilmogelijkheden voor fauna in het cultuurlandschap.

Beheereisen

1. Minimaal 20% tot maximaal 100% van de beheereenheid is gesnoeid in de periode 15 juni van het vorige kalenderjaar tot 15 maart van dit kalenderjaar. Het overige deel wordt in stand gehouden [22];
2. Snoei- en of maaiafval is verwijderd [24];
3. Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid [7];
4. De beheereenheid wordt niet beweid [11];

Aanvullende beheervoorschriften

5. De beheereenheid wordt in een cyclus van minimaal eenmaal per 3 jaar en maximaal eenmaal per jaar gesnoeid (geknipt/geschoren), geknot of afgezet in de periode van 15 juni tot en met 15 maart;
6. Nadat het groot onderhoud (scheren of knippen) aan de heg is verricht, wordt hiervan binnen 7 dagen **melding** gedaan aan het collectief;
7. Na het knippen of scheren heeft de heg een minimale hoogte van 0,8 meter;
8. Als snoeihout versnipperd wordt mogen de snippers niet verwerkt worden in het element;
9. Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan, m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en jacobskruiskruid;
10. Ongewenste houtsoorten, zoals Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratelpopulier mogen via uitgraven, mechanische- of stobbenbehandeling worden bestreden;
11. Beschermen tegen schade als gevolg van beweiding of bewerking op aangrenzende gronden;
12. Het raster mag niet aan het element bevestigd worden;
13. Slootmaaisel, bagger, maaisel en tuinafval mogen niet verwerkt worden in de beheereenheid;
14. Bemesting is niet toegestaan;
15. Niet branden in, of in de directe omgeving van het element.

L24 Struweelrand

Beschrijving

Struweelranden kunnen zich ontwikkelen vanuit een extensief beheerde situatie, of aangeplant worden. Afhankelijk van het beheer kunnen randen ontstaan die gedomineerd worden door ruigtekruiden, struiken of een combinatie van beide. Kenmerk van een struweelrand is dat deze zowel vrijliggend, als aansluitend aan een ander element kan liggen. Struweelranden kunnen daarmee dienen als overganggebied tussen agrarisch gebruikte percelen en bossen, en zijn in die vorm vooral te beschouwen als een naar voren geschoven bosrand. Struweelranden zijn van groot belang voor de biodiversiteit vanwege hun functie als leefgebied voor vogels als grasmus, patrijs, grauwe klauwier en geelgors, voor zoogdieren als de bunzing en (in combinatie met een aanliggende poel) amfibieën als boomkikker. Wanneer dit microklimaat ontbreekt, kunnen struweelranden vooral van belang zijn voor broedvogels en planten van een meer extensief beheer.

Beheereisen

1. Minimaal 5 % tot maximaal 50% van de beheereenheid is gesnoeid in de periode 1 januari – 31 december. Het overige deel wordt in stand gehouden [22];
2. Snoeiafval op rillen leggen in de beheereenheid (niet versnipperen) [28]; en / of
3. Snoei – en of maaiafval is verwijderd [24];
4. Minimaal 5% tot maximaal 40% van de beheereenheid is van 15 juli van het vorige kalenderjaar tot 15 maart van dit kalenderjaar geschoond en/of gemaaid [23];
5. Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid [7];
6. De beheereenheid wordt niet beweide [11];

Aanvullende beheervoorschriften

7. Het deel van de rand met kruidachtige begroeiing mag maximaal 1 maal per 5 jaar worden gemaaid waarbij het maaisel wordt afgevoerd;
8. Snoeihout mag op stapels of rillen in het element worden verwerkt voor zover dat het element en de begroeiing niet schaadt;
9. Nadat het groot onderhoud (snoeien of afzetten) aan de struweelrand is verricht, wordt hiervan binnen 7 dagen **melding** gedaan bij het collectief;
10. Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan, m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en jacobskruiskruid;
11. Ongewenste houtsoorten, zoals Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratelpopulier mogen via uitgraven, mechanische of stobbenbehandeling worden bestreden;
12. Beschermen tegen schade als gevolg van beweiding of bewerking op aangrenzende gronden;
13. Bemesting is niet toegestaan;
14. Sloopmaaisel, bagger, maaisel en tuinafval mogen niet verwerkt worden in de beheereenheid;
15. Niet branden in, of in de directe omgeving van het element;

L27 Hakhoutbosje

Beschrijving

Hakhoutbosjes worden in de volksmond ook wel geriefhoutbosjes genoemd, dergelijke bosjes worden van oudsher als hakhout beheerd. Hakhoutbosjes zijn van groot belang voor de biodiversiteit vanwege hun functie als leefgebied voor diverse vogelsoorten en kleine zoogdieren. Aanwezigheid van overstaanders (bomen die niet worden gekapt bij het periodieke onderhoud) verhoogt de ecologische waarde. In hakhoutbosjes met langzaamgroeiende soorten zijn zomereik, wintereik, berk en/of haagbeuk dominant. In hakhoutbosjes met snelgroeiende soorten zijn zwarte els en/of gewone es dominant.

Beheereisen en voorschriften

1. Minimaal 5% tot maximaal 100% van de beheereenheid is gesnoeid in de periode 1 oktober van het vorige kalenderjaar tot 15 maart van dit kalenderjaar. Het overige deel wordt in stand gehouden [22];
2. Snoeiafval op rillen leggen in de beheereenheid (niet versnipperen) [28]; en / of
3. Snoei- en maaiafval is verwijderd [24];
4. Uitsluitend gebruik van chemische onkruidbestrijding op max. 10% van de beheereenheid [7];
5. De beheereenheid wordt niet beweid [11];

Aanvullende beheervoorschriften

6. Minimaal 80% van de oppervlakte van het bosje wordt als hakhout beheerd en periodiek afgezet;
7. Snoeihout mag op stapels of rillen in het element verwerkt worden voor zover het de ondergroei en/of de stoven niet schaadt;
8. Als snoeihout versnipperd wordt mogen de snippers niet verwerkt worden in het element;
9. Bemesting is niet toegestaan;
10. Slootmaaisel, bagger, maaisel en tuinafval mogen niet verwerkt worden in de beheereenheid;
11. Beschermen tegen schade als gevolg van beweiding of bewerking op aangrenzende gronden;
12. Het raster mag niet aan het element bevestigd worden;
13. Chemische onkruidbestrijding is niet toegestaan, m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en Jacobskruiskruid;
14. Ongewenste houtsoorten, zoals Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratelpopulier mogen via uitgraven, mechanische of stobbenbehandeling worden bestreden;
15. Niet branden in, of in de directe omgeving van het element;
16. Onder eindkap wordt het afzetten van het element verstaan, m.u.v. eventuele overstaanders;
17. Nadat het groot onderhoud (afzetten) aan het hakhoutbosje is verricht, wordt hiervan binnen 7 **melding** gedaan aan het Collectief gemeld;
18. Onder jaarlijks beheer vallen de volgende werkzaamheden: bestrijding van exoten/ongewenste houtsoorten, terugsnoeien van overhangende takken, onderhoud van het raster, maaien van de perceelrand.

Bijlage 1 Indicatorsoorten

Bosanemoon	Anemone nemorosa
Achillea soorten	Achillea millefolium, Achillia ptarmica
Gewone engelwortel	Angelica sylvestris
Kervel	Anthriscus cerefolium
Madeliefje	Bellis perennis
Dotterbloem	Caltha palustris
Campanulasoorten	Campanula rotundifolia, Campanula rapunculus
Pinksterbloem	Cardamine pratensis
Knikkende distel	Carduus nutans
Karwij	Carum carvi
Knoopkruid	Centaurea jacea
Hoornbloemsoorten	Cerastium arvense, Cerastium fontanum
Cichorei	div Cichorium soorten
Kale jonker	Cirsium palustre
Streepzaadsoorten	Crepis biennis, Crepis capillaris
Orchissoorten	div Dactylorhiza soorten
Wilde peen	Daucus carota
Slangenkruid	Echium vulgare
Lidrus	Equisetum palustre
Dopheide	Erica tetralix
Kruisdistel	Eryngium campestre
Gewone reigersbek	Erodium cicutarium
Koninginnekruid	Eupatorium cannabinum
Moerasspirea	Filipendula ulmara
Walstrosoorten	div Galium soorten
Ooievaarsbeksoorten	Geranium molle, Geranium pratense
Hondsdrif	Glechoma hederacea
Muizenoor	Hieracium pilosella
Hertshooisoorten	div. Hypericum soorten
Gewoon biggenkruid	Hypochaeris radicata
Gele lis	Iris pseudacorus
Zandblauwtje	Jasione montana
Veldlathyrus	Lathyrus pratensis
Leeuwentandsoorten	Leontodon autumnalis, Leontodon saxatilis
Gewone margriet	Leucanthemum vulgare
Rolklaversoorten	div Lotus soorten
Echte koekoeksbloem	Lychnis flos-cuculi
Wederiksoorten	div Lysimachia soorten
Grote kattenstaart	Lythrum salicaria
Hopklaver	Medicago lupulina
Watermunt	Mentha aquatica
Vergeet-mij-nietje soorten	div Myosotis soorten
Gagel	Myrica gale
Pijptorkruid	Oenanthe fistulosa
Klein vogelpootje	Ornithopus perpusillus
Wilde marjolein	Origanum vulgare
Veenwortel	Persicaria amphibia

Varkenskarwij	peucedanum carvifolia
Smalle weegbree	Plantago lanceolata
Vleugeltjesbloem	Polygala vulgaris
Potentilla soorten	div Potentilla soorten
primula-soorten	div primula soorten
Brunel	Prunella vulgaris
boterbloemsoorten m.u.v. blaartrekkende boterbloem	div Ranunculus soorten
Ratelaarsoorten	Rhinantus angustifolius, Rhinantus minor
zuring soorten m.u.v. ridderzuring	div Rumex soorten
Kruipwilg	Salix repens
Veldsalie	Salvia pratensis
Blauw glidkruid	Scutellaria galericulata
Silenesoorten	div Silene soorten
Moerasandoorn	Stachys palustris
Grasmuur	Stellaria graminea
Blauwe knoop	Succisa pratensis
Boerenwormkruid	Tanacetum vulgare
Paardenbloem	Taraxacum officinale
Poelruit	Thalictrum flavum
Wilde tijm	Thymus serpyllum
Gele morgenster	Tragopogon pratensis
Klaversoorten	div Trifolium soorten
Echte valeriaan	Valeriana officinalis
Ereprijssoorten	div Veronica soorten
Wikkesoorten, m.u.v voederwikke	div Vicia soorten